

Finansutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter (RP 105/2022 rd): Ärendet har remitterats till finansutskottet för betänkande.

Beredning i delegation

Ärendet har beretts i finansutskottets skattedelegation.

Sakkunniga

Delegationen har hört

- specialsakkunnig Pertti Nieminen, finansministeriet
- lagstiftningsråd Liisa Leppävirta, justitieministeriet
- chef för juridiska ärenden Matti Merisalo, Skatteförvaltningen
- skatteexpert Lauri Lehmusojä, Finlands näringsliv rf
- skatteexpert Saara Hietanen, Finnwatch rf
- expert Salla Nazarenko, Finlands Journalistförbund rf
- chef för juridiska ärenden Kati Malinen, Skattebetalarnas Centralförbund rf
- universitetslektor Martti Nieminen.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- Centralhandelskammaren
- Medieförbundet rf
- STTK rf
- Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf
- Företagarna i Finland rf
- Föreningen för undersökande journalistik rf.

Inget yttrande av

- Statens ekonomiska forskningscentral.

Betänkande FiUB 21/2022 rd

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås det att lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter ändras. Också sådana ändringar i inkomstbeskattningen och fastighetsbeskattningen som gjorts efter att beskattningen slutförts ska bli offentliga. Enligt förslaget ska ändrade beskattningsuppgifter vara offentliga i samma omfattning som uppgifterna om den ordinarie beskattningen för närvarande, med undantag av uppgiften om det sammanlagda beloppet förskott, som föreslås bli struken helt och hållet i förteckningen över offentliga inkomstbeskattningsuppgifter. Avsikten är att ändrade uppgifter i regel ska bli offentliga under slutet av den månad som följer på beslutet om ändring av beskattningen.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft den 1 september 2024. Lagen ska tillämpas på beskattningsuppgifter i inkomstbeskattningen från och med skatteåret 2022 och på beskattningsuppgifter i fastighetsbeskattningen från och med skatteåret 2023.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmänt

Utskottet tillstyrker lagförslaget utan ändringar.

Offentliga uppgifter i inkomstbeskattningen och fastighetsbeskattningen är enligt den gällande lagen uppgifter om den beskattningsbara inkomsten vid ordinarie beskattning, det sammanlagda beloppet debiterade skatter och avgifter för skatteåret, det sammanlagda beloppet förskott och det belopp som ska betalas eller återbäras enligt vad som närmare föreskrivs i lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter. Av de offentliga beskattningsuppgifterna framgår således den skattskyldiges beskattningssituation vid tidpunkten för slutförande av beskattningen. De offentliga beskattningsuppgifterna återspeglar inte till alla delar det faktiska slutresultatet av beskattningen i situationer där beskattningen har ändrats efter slutförd beskattning.

Enligt propositionen ska också sådana ändringar i inkomstbeskattningen och fastighetsbeskattningen som gjorts efter det att beskattningen slutförts vara offentliga. Offentligheten för uppgifter om ändringsbeskattning ska enligt förslaget till sin omfattning motsvara det som gäller för de uppgifter som för närvarande är offentliga i den ordinarie inkomstbeskattningen eller fastighetsbeskattningen, med undantag för uppgiften om beloppet av förskott i inkomstbeskattningen. Den uppgiften stryks ur de offentliga inkomstbeskattningsuppgifterna. Uppgifterna om förskottsbeloppen har liten betydelse vid sidan av andra offentliga uppgifter, och ändringarna i bestämmelserna om tillgodoräknande av förskottsskatter har också bidragit till att minska deras betydelse som offentliga uppgifter. Uppgiften om förskottsbeloppen kan för närvarande innehålla även sådana påförda förskottsskatter som den skattskyldige inte har betalat.

Utskottet anser att den föreslagna ändringen behövs. Ändringen förbättrar den offentliga informationens kvalitet och korrekthet och bidrar också till ökad öppenhet.

Betänkande FiUB 21/2022 rd

Av de offentliga uppgifterna om ändring av beskattningen kommer man att kunna se om det till den skattskyldiges inkomster har lagts till inkomst som tidigare inte beskattats eller om skatt av någon annan orsak har påförts den skattskyldige i efterhand. Det går inte i sig att sluta sig till att det rört sig om exempelvis svart ekonomi enbart utifrån att de offentliga uppgifterna visar att den skattskyldiges beskattningsbara inkomst eller skatter har ökat. Regeringen bedömer att endast en liten del av ändringarna i beskattningen hänför sig till fenomen inom den svarta ekonomin. Det är mycket svårt att bedöma vilka konsekvenser de ändrade beskattningsuppgifterna får för de skattskyldigas beteende för att förebygga svart ekonomi, men utskottet anser att de nya bestämmelserna också bidrar till att förebygga skatteflykt och svart ekonomi.

Sakkunniga har i huvudsak understött förslaget att utvidga de offentliga skatteuppgifterna till att omfatta också ändrade beskattningsuppgifter. Nedan behandlas vissa frågor som aktualiserades vid utfrågningen.

Betydelsen av att beslutet vinner laga kraft

Sakkunniga har föreslagit att ändrade beskattningsuppgifter ska bli offentliga först efter det att beslutet om ändring har vunnit laga kraft.

I propositionen har inte offentligheten för de beskattningsuppgifter som ändras knutits till att besluten vinner laga kraft. Det rör sig också i detta fall om uppgifter om slutresultatet av beskattningen, exempelvis om det sammanlagda beloppet av den beskattningsbara inkomsten och de debiterade skatterna, vilka har ändrats till följd av ett beslut om ändring av beskattningen. Det är alltså inte fråga om offentliggörande av enskilda beslut om ändring av beskattningen. Därför har det inte heller ansetts motiverat att binda offentliggörandet av ändrade beskattningsuppgifter till att enskilda beskattningsbeslut vinner laga kraft.

Också enligt den gällande lagen blir offentliga uppgifter om ordinarie beskattning offentliga innan beskattningsbeslutet har vunnit laga kraft. Inom beskattningen är tidsfristerna för att söka ändring och begära omprövning dessutom relativt långa. Det bör också noteras att även om ett beslut som gäller en enskild beskattningsfråga, såsom omprövningsnämndens beslut, har vunnit laga kraft, kan ändring i beskattningsbeslutet eventuellt sökas till övriga delar.

Med beaktande av det som sägs ovan och också med beaktande av propositionens syfte att öka beskattningsuppgifternas offentlighet och förbättra de offentliga uppgifternas riktighet anser utskottet att den modell som valts i propositionen är motiverad, det vill säga att de ändrade beskattningsuppgifternas offentlighet inte är bunden till att besluten vunnit laga kraft.

Information om att besluten har vunnit laga kraft

Under sakkunnigutfrågningen framfördes det också att det av de offentliga beskattningsuppgifterna bör framgå om det är fråga om lagakraftvunna uppgifter. Också i detta sammanhang gäller det att ändring i beskattningsbeslutet eventuellt kan sökas till övriga delar även om ett beslut som gäller en enskild skattefråga har vunnit laga kraft. I offentliga beskattningsuppgifter kan man inte göra en anteckning om laga kraft utifrån ett beslut i en enskild skattefråga. I praktiken kan en anteckning om laga kraft göras först när det inte längre till någon del går att ändra de offentliga be-

Betänkande FiUB 21/2022 rd

skattningsuppgifterna, vilket tidsmässigt kan inträffa flera år efter det att den ordinarie beskattningen verkställts.

Skatteförvaltningen har inte heltäckande information i realtid om huruvida de beslut som är föremål för ändringssökande har vunnit laga kraft. Vid verkställandet av beskattningen behöver Skatteförvaltningen inte heller information om att besluten vunnit laga kraft; därför har det inte funnits behov av systematisk insamling av uppgifterna. Med beaktande också av detta anser utskottet att det föreslagna kravet inte är motiverat.

Begränsning av offentligheten endast till den senaste ändringen

Vissa sakkunniga föreslog att endast den senaste ändringen i skattningsuppgifterna ska vara offentlig. Utskottet anser att offentligheten för ursprungliga uppgifter om ordinarie beskattning och ändringar som gjorts därefter, inklusive mellanliggande ändringar, bäst tillgodoser öppenheten och offentligheten för uppgifterna och förordar därför den modell som föreslås i propositionen.

Utvidgning av innehållet i offentliga skattningsuppgifter

Vissa sakkunniga föreslog också att innehållet i de offentliga skattningsuppgifterna ska utvidgas till skattefria inkomster såsom skattefri aktieutdelning, arv och gåvor. Utskottet konstaterar till denna del att avsikten nu är att genomföra regeringsprogrammets mål om att uppgifter som ändrats efter det att beskattningen slutförts ska bli offentliga. Utvidgningen av skattningsuppgifternas offentlighet till att omfatta nya uppgifter är en separat fråga som inte har kunnat utredas i detta sammanhang.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Finansutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslaget i proposition RP 105/2022 rd utan ändringar.

Betänkande FiUB 21/2022 rd

Helsingfors 7.10.2022

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Johannes Koskinen sd
vice ordförande Arto Pirttilahti cent
medlem Anders Adlercreutz sv
medlem Tarja Filatov sd
medlem Katja Hänninen vänst
medlem Vilhelm Junnila saf
medlem Esko Kiviranta cent
medlem Jari Koskela saf
medlem Pia Lohikoski vänst
medlem Matias Marttinen saml
medlem Sari Multala saml
medlem Raimo Piirainen sd
medlem Sari Sarkomaa saml
medlem Sami Savio saf
medlem Iris Suomela gröna
medlem Pia Viitanen sd
medlem Ville Vähämäki saf.

Sekreterare var

utskottsråd Tarja Järvinen.